

RAADSBSLUIT

ZAAKNUMMER	BEHANDELEND AMBTENAAR	SECTOR	PORT. HOUDER
1104372	Eeftink	GRI	
ONDERWERP			
Controleprotocol 2015			

DE RAAD VAN DE GEMEENTE HENGelo BESLUIT:

Het controleprotocol 2015 vast te stellen.

PUBLIEKSVRIENDELIJKE SAMENVATTING

Het controleprotocol heeft als doel nadere aanwijzingen te geven aan de accountant over de accountantscontrole. Zoals de reikwijdte ervan, de daarvoor geldende normstellingen en de daarbij te hanteren goedkeurings- en rapporteringstoleranties voor de controle van de jaarrekening 2015 van de gemeente Hengelo. Ook benoemt de raad een aantal specifieke aandachtspunten voor de accountant.

DE GEMEENTERAAD VAN HENGelo,**DATUM**

De griffier

De voorzitter

RAADSADVIES

ZAAKNUMMER	BEHANDELEND AMBTENAAR	SECTOR	PORT. HOUDER
1104372	Eeftink, Gerrit jan	GRI	
ONDERWERP			
Controleprotocol 2015			

PROGRAMMA / FACET-AGENDA

Niet van toepassing

AANLEIDING, DOEL EN WAT GING ER AAN VOORAF

De gemeenteraad van Hengelo heeft op 20 december 2011 besloten Ernst & Young opdracht te verstrekken de accountantscontrole als bedoeld in art 213 Gemeentewet uit te voeren. Deze controle-opdracht betreft de jaarrekeningen 2012, 2013, 2014 en 2015.

Binnen het kader van deze opdracht wordt jaarlijks de opdracht aan de accountant in een controleprotocol nader gepreciseerd. De raad wordt gevraagd de gepreciseerde opdracht te verstrekken door het controleprotocol dat nu voorligt vast te stellen.

Deze controle behelst de jaarrekening 2015 en daarmee tevens het financieel beheer over het jaar 2015 zoals uitgeoefend door of namens het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Hengelo. De controle is gericht op rechtmatigheid en betrouwbaarheid.

INHOUD VAN HET VOORSTEL

Het controleprotocol heeft tot doel nadere aanwijzingen te geven aan de accountant over de accountantscontrole, de reikwijdte ervan, de daarvoor geldende normstellingen en de daarbij te hanteren goedkeurings- en rapporteringstoleranties voor de controle van de jaarrekening 2015 van de gemeente Hengelo.

De goedkeurings- en rapporteringstoleranties in het controleprotocol 2015 zijn gelijk aan de toleranties uit het controleprotocol van 2014. De in het controleprotocol opgenomen goedkeuringstoleranties zijn conform de wettelijke minimumvereisten. De gemeenteraad mag de goedkeuringstoleranties strenger (dat is: op lagere percentages) vaststellen dan deze minimumeisen. Niettemin wordt voorgesteld de wettelijke toleranties in acht te nemen. Gezien de accountantsverklaringen van de afgelopen jaren is hiervoor geen aanleiding en daarnaast levert dit meerwerk op voor de accountant. In het controleprotocol is een rapportagetolerantie van € 250.000 opgenomen. Met de rapportagetolerantie geeft de raad de omvang van de gevonden fouten en onzekerheden in de jaarrekening aan, waarover zij in ieder geval -middels het verslag van bevindingen- wenst te worden geïnformeerd.

Onderdeel van het protocol zijn de specifieke aandachtspunten. De werkgroep accountancy heeft hiervoor een aantal specifieke aandachtspunten geformuleerd die de raad kan vaststellen. Aan die aandachtspunten zal de accountant binnen de context van de controle op de jaarrekening 2015 specifiek aandacht schenken.

Het betreft de onderwerpen:

- Transities: voldoen de beheersingsmaatregelen rondom de -in het kader van de transities- naar gemeenten gedecentraliseerde taken aan de daaraan te stellen eisen? Zijn er aanbevelingen ter (verdere) verbetering?
- Grondexploitatie en risico's: Zijn de risico's verband houdend met grondexploitaties voortdurend in beeld en worden deze in voldoende mate beheerst?

Op basis van deze opdracht voert de accountant in het voorjaar 2016 de controle op de jaarrekening uit. Daarover brengt de accountant een 'Verslag van bevindingen' uit en zal hij een 'Controleverklaring van de accountant' verstrekken. Deze beide documenten kunt u dan betrekken bij uw oordeelsvorming over de jaarrekening 2015.

Naast het vaststellen van het Controleprotocol door de raad, wordt de start van de jaarlijkse accountantscontrole ieder jaar namens de raad door de griffier bevestigd door het ondertekenen van een 'Opdrachtbevestiging accountantscontrole', in dit geval voor het jaar 2015.

Een bijzonderheid in de nu voorliggende Opdrachtbevestiging betreft de aandacht voor de aanvullende werkzaamheden die de accountant voorziet door het toevoegen van de nieuwe taken die per 1 januari 2015 vanwege de Decentralisaties naar de gemeente zijn toe gekomen.

Aangezien wij tezamen met Almelo, Borne, Enschede, Losser en Oldenzaal deze aanbesteding hebben gedaan zijn wij ook gezamenlijk in overleg met de accountant in gesprek om te bepalen welke aanvullende werkzaamheden de accountant dient te verrichten en wat hij daarvoor in rekening kan gaan brengen. De werkgroep accountancy wordt op de hoogte gehouden van de verdere ontwikkelingen en van de afspraken die gemaakt worden.

BESPREEK- EN BESLISPUNTEN

Bespreekpunten zijn met name de specifieke aandachtspunten die de werkgroep accountancy namens de raad heeft geformuleerd.

FINANCIËLE ASPECTEN

De opdrachtverlening past in financieel opzicht binnen de overeenkomst die met Ernst & Young is gesloten.

BIJLAGE(N)

- Controleprotocol voor de accountantscontrole op de jaarrekening 2015 van de gemeente Hengelo;
- Relevante wet- en regelgeving in het kader van de rechtmatigheid controle voor de gemeente Hengelo, naar de stand van 1 november 2015

CONTROLEPROTOCOL

voor de accountantscontrole op de jaarrekening 2015 van de gemeente Hengelo

0 Inleiding

De Gemeentewet(GW), art. 213, schrijft voor dat de gemeenteraad één of meer accountants aanwijst als bedoeld in art. 393 eerste lid Boek 2 Burgerlijk Wetboek voor de controle van de in art 197 GW bedoelde jaarrekening (JR) en het daarbij verstrekken van een accountantsverklaring en het uitbrengen van een verslag van bevindingen.

De gemeenteraad van Hengelo heeft op 22 oktober 2014 de verordening ex art 213 GW voor de controle op het financieel beheer en op de inrichting van de financiële organisatie van de gemeente Hengelo vastgesteld (1021247).

De gemeenteraad van Hengelo heeft besloten Ernst & Young opdracht te verstrekken de accountantscontrole uit te voeren. Op 10 februari 2012 is de overeenkomst ondertekend. Deze controle-opdracht betrof de jaarrekeningen 2012, 2013, 2014 en 2015.

Met dit controleprotocol bevestigt en specificeert de gemeenteraad de opdracht aan de accountant voor de jaarrekening 2015. Dit controleprotocol omvat daartoe onder andere aanwijzingen omtrent de goedkeurings- en rapportagetolerantie voor de controle op genoemde jaarrekening. Daarnaast worden in dit controleprotocol enige specifieke aandachtspunten voor de accountantscontrole 2015 aangegeven, als nadere specificatie van de opdracht door de raad aan de accountant.

Tot slot wordt aangegeven welke wet- en regelgeving in het kader van het financieel beheer onderwerp van rechtmatigheidscontrole zal zijn.

1 Algemene uitgangspunten voor de controle / wettelijk kader

Art 213 GW schrijft voor dat de controle van de in artikel 197 GW bedoelde jaarrekening wordt uitgevoerd door een accountant welke door de raad is benoemd. De controle is gericht op het verstrekken van een oordeel over:

- de getrouwe weergave van de in de jaarrekening gepresenteerde baten en lasten en de activa en passiva;
- het rechtmatig tot stand komen van de baten en lasten en balansmutaties, in overeenstemming met de begroting en met de van toepassing zijnde wettelijke regelingen waaronder gemeentelijke verordeningen
- de inrichting van het financieel beheer en de financiële organisatie, gericht op de vraag of deze een getrouwe en rechtmatige verantwoording mogelijk maken;
- het in overeenstemming zijn van de door het college opgestelde jaarrekening met de bij of krachtens algemene maatregel van bestuur te stellen regels bedoeld in artikel 186 Gemeentewet (Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten);
- de verenigbaarheid van het jaarverslag met de jaarrekening.

Bij de controle zullen de nadere regels die bij of krachtens algemene maatregel van bestuur worden gesteld op grond van artikel 213, lid 6 Gemeentewet (Besluit Accountantscontrole Provincies en Gemeenten) alsmede de Richtlijnen voor de Accountantscontrole bepalend zijn voor de uit te voeren werkzaamheden.

2 Goedkeurings- en rapportagetolerantie, specifieke aandachtspunten

2.1 Goedkeuringstolerantie

Bij de jaarrekeningcontrole 2015 geldt de volgende goedkeuringstolerantie

	Strekking accountantsverklaring:			
	Goedkeurend	Beperking	oordeel-onthouding	Afkeurend
Fouten in de jaar rekening	≤ 1%	>1% <3%	-	≥ 3%
Onzekerheden in de controle	≤ 3%	>3% <10%	≥ 10%	-

De percentages in de tabel worden genomen van de totale begrote programmalasten –inclusief toevoegingen aan reserves- ná laatste begrotingswijziging.

Toelichting op de goedkeuringstolerantie:

De goedkeuringstolerantie is het bedrag dat de som van fouten in de jaarrekening of onzekerheden in de controle aangeeft, die in een jaarrekening maximaal mogen voorkomen, zonder dat de bruikbaarheid van de jaarrekening voor de oordeelsvorming door de gebruikers wordt beïnvloed. Worden de bedragen van deze fouten en onzekerheden overschreden, dan heeft dat gevolgen voor de strekking van de accountantsverklaring.

Een accountant dient de controle zodanig in te richten dat wordt gewaarborgd dat alle onrechtmatigheden en onjuistheden die het bedrag van de goedkeuringstolerantie overschrijden, worden gevonden en meegewogen in zijn oordeel.

Bovenstaande goedkeuringstoleranties zijn conform de wettelijke minimumvereisten. De gemeenteraad mag de goedkeuringstoleranties strenger (dat is: op lagere percentages) vaststellen dan deze minimumeisen. Niettemin wordt voorgesteld de wettelijke toleranties in acht te nemen.

Naast deze kwantitatieve beoordeling vindt door de accountant ook een kwalitatieve weging van fouten en onzekerheden (professional judgement) plaats.

2.2 Rapportagetolerantie

Bij de jaarrekeningcontrole 2015 geldt een rapportagetolerantie van € 250.000.

Toelichting op de rapportagetolerantie:

Met de rapportagetolerantie geeft de raad de omvang van de gevonden fouten en onzekerheden in de jaarrekening aan, waarover zij in ieder geval -middels het verslag van bevindingen- wenst te worden geïnformeerd.

De rapportagetolerantie kan in een percentage van de goedkeuringstolerantie worden uitgedrukt of in een absoluut bedrag. Ook kan voor bepaalde kostensoorten of organisatiegeledingen een afwijkende rapportagetolerantie vastgesteld.

De voorgestelde rapportagetolerantie houdt in dat elke fout of onzekerheid van € 250.000 wordt gerapporteerd, die de accountant in het kader van de uitvoering van de accountantscontrole- met inachtneming van de hiervoor beschreven goedkeuringstolerantie- signaleert.

2.3 Specifieke aandachtspunten in de jaarrekeningcontrole 2015

De raad vraagt de accountant om, binnen de kaders van de jaarrekeningcontrole 2015 in het bijzonder aandacht te besteden aan de volgende onderwerpen en hierover te rapporteren:

a Transities

Voldoen de beheersingsmaatregelen rondom de -in het kader van de transities- naar gemeenten gedecentraliseerde taken aan de daaraan te stellen eisen ? Zijn er aanbevelingen ter (verdere) verbetering?

b Grondexploitatie en risico's

Zijn de risico's verband houdend met grondexploitaties voortdurend in beeld en worden deze in voldoende mate beheerst ?

3 Normenkader, reikwijdte accountantscontrole

De accountantscontrole op rechtmatigheid voor het controlejaar is limitatief gericht op de naleving van

- wettelijke kaders, zoals die in de kolom "wetgeving" van de "Inventarisatie wet- en regelgeving in het kader van de rechtmatigheidscontrole gemeente Hengelo " is opgenomen (bijlage 1 van dit protocol); dit uitsluitend voor zover het directe financiële beheershandelingen betreft

-de beleidsbegroting van het controlejaar inclusief door de raad bekrachtigde wijzigingen

-de financiële verordening ex artikel 212 Gemeentewet

-de controleverordening ex artikel 213 Gemeentewet;

-de verordening periodiek onderzoek doelmatigheid en doeltreffendheid ex art 213a Gemeentewet;

de overige kaders zoals opgenomen in de kolom "Interne regelgeving" in bijlage 1 bij dit protocol, voor zover van toepassing en uitsluitend voor zover het gaat om bepalingen die zien op recht, hoogte en duur van financiële beheershandelingen.

4 Rapportering door de accountant

In de tweede helft van het jaar wordt door de accountant een interim-controle uitgevoerd . Over de uitkomsten van deze controle wordt verslag uitgebracht aan het college. In de werkgroep accountancy wordt dit verslag mondeling toegelicht.

Na afloop van het verslagjaar vindt in overleg met de werkgroep accountancy en college de controle van de jaarrekening plaats.

Overeenkomstig de gemeentewet wordt omtrent de controle een verslag van bevindingen uitgebracht aan de raad en in afschrift aan het College van Burgemeester en Wethouders.

De planning van de controlezittingen en de termijnen waarop verslag wordt uitgebracht over de bevindingen, zijn in overeenstemming met de overeenkomst tussen Ernst & Young en de gemeente Hengelo.

In het verslag van bevindingen wordt gerapporteerd over de opzet en uitvoering van het financiële beheer. Hierbij staat de vraag centraal of de beheersorganisatie een getrouw en rechtmatig financieel beheer waarborgen, alsmede een rechtmatige verantwoording daarover.

In een verslag van bevindingen worden gesignaleerde onrechtmatigheden toegelicht en gespecificeerd.

Fouten of onzekerheden die de rapportagetolerantie als bedoeld in hoofdstuk 2 van dit controleprotocol overschrijden, worden weergegeven in een apart overzicht bij het verslag van bevindingen. De accountant rapporteert ook over eventuele bevindingen met betrekking tot de betrouwbaarheid en de continuïteit van de door de gemeente gehanteerde geautomatiseerde informatieverzorging.

In de accountantsverklaring wordt op gestandaardiseerde en wettelijk voorgeschreven wijze de uitkomst van de accountantscontrole weergegeven, zowel ten aanzien van de getrouwheid als de rechtmatigheid. Deze accountantsverklaring is gericht aan de gemeenteraad, zodat deze de door het College van Burgemeester en Wethouders opgestelde jaarrekening kan vaststellen.

Over nadere invulling, vormgeving en frequentie van de rapportages en de wijze waarop door de raad en andere belanghebbenden met de accountant wordt gecommuniceerd, kunnen nadere afspraken worden gemaakt.

5. Opdrachtbevestiging accountant

In dit controleprotocol is de opdracht aan de extern accountant Ernst & Young beschreven en bevestigd.

Ernst & Young zal de raad, onder andere ten behoeve van zijn eigen klantdossier en ter voldoening aan beroepsregels, daarnaast nog om een formele opdrachtbevestiging verzoeken.

Deze formele bevestiging vraagt inhoudelijk geen andere of aanvullende besluitvorming ten opzichte van hetgeen in dit controleprotocol is geregeld. Voorgesteld wordt, de griffie te belasten met de afdoening van genoemde opdrachtbevestiging.

Bijlage 1 bevat de relevante regelgeving voor de gemeente Hengelo.

Deze regelgeving is ingedeeld naar externe regelgeving (wetgeving) en interne regelgeving.

<u>Thema</u>	<u>wetgeving</u>	<u>interne regelgeving</u>
Milieu Afvalstoffenbeheer Rioolbeheer en reiniging Milieubeheer	Wet belastingen op milieugrondslag Wet Milieubeheer Wet bodembescherming	Nota DifTar Verordening rioolrecht Verordening afvalstoffenheffing Verordening bodemsanering bedrijfsterreinen Verordening Reinigingsheffing Bodemsaneringsprogramma 2010-2014 Besluit bodemkwaliteit Gemeentelijk Rioleringsplan
Onderwijs en Cultuur Basis- en speciaal onderwijs Voortgezet onderwijs Cultuur Vreemdelingenzaken , integratie	Wet primair onderwijs Wet op de basiseducatie GOA OALT Wet educatie- en beroepsonderwijs Wet Inburgering	verordening leerlingenvervoer Algemene subsidieverordening Verordening Wet Inburgering
Openbare ruimte, ontwikkeling Wegenbeheer Havenbeheer Grondexploitatie	Wegenverkeerswet Wegenwet Besluit administratieve bepalingen wegverkeer Wet personenvervoer Omgevingswet Binnenschepenwet Besluit administratieve bepalingen wegverkeer Wet ruimtelijke ordening Besluit op de ruimtelijke ordening GREX wet	Verordening parkeerbelasting Verordening havengelden Exploitatieverordening Legesverordening Nota grondbeleid Beheerregels grondbeleid Parameters en herzieningen grondbeleid (1047300, 1064387) Nota accommodatiebeleid Monumentenverordening Convenant Hart v Zuid Masterplan Hart van Zuid (263570) Uitvoeringsbesluit Nota Ruimte
Welzijn, Volksgezondheid Algemeen welzijn en sport Gehandicaptenzorg Kinderopvang Maatschappelijk ondersteuning	Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten BBZ Wet basisvoorziening kinderopvang Wet Maatschappelijke Ondersteuning	Verordening Tarieven Sportaccommodaties Subsidieprogramma sport en bewegen 2010-2014 Verordening MO Nota vrijwilligersbeleid en mantelzorg Nota gehandicaptenbeleid Nota Gezondheidsbeleid Verordeningen Participatiewet en wet Maatregelen WWB (1041750) Nota sociale activering

Werk en inkomen		
Sociale inkomensvoorzieningen	Wet Werk en Bijstand IOAW en IOAZ Wet Sociale Werkvoorziening Wet Participatiebudget	Verordening toeslagen WWB Verordening WSW Nota startersbeleid Nota armoedebeleid
Werkgelegenheid	Wet maatschappelijke zorg WaJong Wet Inkomensvoorziening Kunstenaars	Reïntegratieverordening Verordening startersleningen (ROZ) Nota SterkWerk (arbeidsmarkt toeleiding) Toeslagenverordening
Schuldhulpverlening	Wet op het kredietbeheer	
Wonen		
Wonen	Leegstandswet Woningwet Huurprijzenwet woonruimte Huisvestingswet Huurwet Huursubsidiewet Besluit woninggebonden subsidies Wet alg. bepalingen omgevingsrecht (Wabo) Wet Ruimtelijke Ordening (WRO)	Notitie planning en programmering Nota woonruimteverdeling Nota Wonen boven winkels Convenant met corporatie Legesverordening
Overig, Bestuur en Middelen, Verslaglegging , Algemeen		
Burgerlijke stand en afgifte documenten	Gemeentewet Burgerlijke wetboek Wet GBA Wet rechten burgerlijke stand	Delegatiebesluit Legesverordeningen
Brandweer en rampenbestrijding		Verordening Brandweerrechten
Brandbeveiligingsvergunningen	IBBR	
Algemeen middelenbeheer	Besluit Begroting en Verantwoording Wet gemeenschappelijke regelingen Wet Omzetbelasting, Wet BTW compensatiefonds ESF, EFRO	Verordening Financieel beleid en beheer Controleverordening Fraudeverordening beleidsnota weerstandsvermogen/ risicomanagement (260277) Nota reserves en voorzieningen Nota incassobeleid
Treasurybeheer	Wet fin. decentrale overheden (FIDO)	Nota verbonden partijen
Arbeidsvoorwaarden, personeelsbeleid	Wet HOF Reg.uitzettingen en derivaten decentr.overheden Ambtenarenwet Fiscale wetgeving Sociale verzekeringswetten CAR/UWO CAO Wet Normering Topinkomens (WNT) Aanbestedingswet (Landelijke wetgeving inkopen)	Treasury / financieringsstatuut HAR
Inkopen en contractbeheer	Europese regelgeving inz aanbesteding, staatsteun, en medededinging ;	

OZB	Wet Markt en Overheid (WMO)	OZBverordening
Parkeerbeheer	BAO Wet waardering Onroerende Zaken	Verordening parkeertarieven
Toeristenbelasting		Verordening toeristenbelasting
Grafrechten	Wet op de lijkbezorging	Verrdening begraafrechten
Hondenbelasting		Verordening hondenbelasting
Baatbelasting		Baatbelastingverordeningen
Marktgelden		Verordening marktgeld
Reclame en precariorechten		Verordening precariobelasting
SISA	AMvB SISA	Investeren et gemeenten (IMG)